

Het schoolvoorbeeld van duurzaamheid voor Amsterdamse scholen

Veel steden in Nederland maken een grote groei door. Naast de bouw van nieuwe woningen is de bouw van maatschappelijke voorzieningen, zoals integrale kindcentra (IKC), dan ook hard nodig. De gemeente Amsterdam bouwt de komende tien jaar negen tot dertig IKC's in de Metropoolregio Amsterdam, in opdracht van de schoolbesturen en binnen een raamovereenkomst met de gemeente Amsterdam. Hiervoor komt de gemeente met een innovatieve aanbestedingsmethode, het Innovatiepartnerschap (IPS).

Deze methode betekent een efficiënte en kostenbesparende manier van bouwen voor IKC's met hoge ambities op het gebied van duurzaamheid en energieprestatie. Dit is nodig door de kloof tussen beschikbare bouwcapaciteit en de huidige bouwopgave. Hierdoor ontstaan structureel stijgende prijzen in de bouwmarkt. Met het IPS is het mogelijk innovatieve projecten voor een lagere kostprijs te realiseren. Een interessante ontwikkeling voor schoolbesturen die nieuw willen bouwen, omdat het verrassingen voorkomt en voordelen oplevert op meerdere vlakken.

SAMENWERKING EN INNOVATIE

Om niet voor elk IKC opnieuw het wiel te hoeven uitvinden, koos de gemeente met deze nieuwe manier van aanbesteden drie consortia die in elk geval de eerste negen IKC's realiseren. Deze consortia werken samen met de gemeente en betrokken schoolbesturen aan bouwconcepten voor duurzame, flexibele en kwalitatief hoogwaardige scholen. Door samenwerking, schaalgrootte en ontwerpvrijheid kan het consortium innoveren en industrialiseren en daarmee IKC's van hogere kwaliteit realiseren. De concepten zijn zo flexibel dat ze geschikt zijn voor elk onderwijsconcept.

Voor ieder schoolgebouw doet elk van de consortia een voorstel, de schoolbesturen kiezen het bij hen passende ontwerp. Dit zorgt ervoor dat de consortia meerdere schoolgebouwen tegelijk kunnen bouwen binnen budget. Een ander belangrijk punt is dat de consortia het concept blijven ontwikkelen en verbeteren, dit komt het bouwen van volgende IKC's steeds ten goede.

GENERIEK ONTWERP

Het best beoordeelde consortium bestaat uit Hegeman Bouw & Infra, Rudy Uytengaak + Partners architecten en ingenieurs en adviesbureau DGMR. Dit consortium werkt samen met Pieters Bouwtechniek, de Groot Installatietechniek en Alba Concepts. De intensieve samenwerking tussen deze partijen

“Het mooie van deze manier van bouwen is dat wij schoolbesturen en gebruikers een prominente plek geven bij het maken van (ontwerp) keuzes. Sterker nog: We laten zien hoe we hen meenemen naar hun meest gepersonaliseerde school ooit!”

leverde volgens de gemeente de beste aanbidding op; het schoolvoorbeeld. Het consortium maakt in deze fase een generiek ontwerp, omdat er nog geen locatie bepaald is. Het consortium staat voor een uitdagende opdracht. Duurzaamheid, flexibiliteit en circulariteit zijn voor schoolbesturen steeds belangrijker. En een schoolgebouw moet ook bijdragen aan de gezondheid en het comfort van medewerkers en leerlingen. In dit ontwerp kan een schoolbestuur ervan uitgaan dat hun nieuwe schoolgebouw een hoge prestatie heeft op het gebied van milieu, energie en circulariteit. Bas Hasselaar van DGMR vertelt: “Wij maken hiervoor gezamenlijk een innovatief ontwerp en toetsen de haalbaarheid om het ontwerp en de oplossingen concreet te maken.”

CIRCULAIR EN BIOBASED HOUTEN IKC

Het ontwerp is een circulair en biobased houten gebouw, met veel vrijheid voor het schoolbestuur. Dat vindt Thomas Kraesgenberg van ontwikkelaar

en aannemer Hegeman ook belangrijk. De indeling, het ontwerp, de gevelbekleding is allemaal vrij aanpasbaar en flexibel naar wens. Het schoolbestuur geeft hun wensen aan, deze passen dan binnen dit generieke bouwsysteem. Thomas: “Het mooie van deze manier van bouwen is dat wij schoolbesturen en gebruikers een prominente plek geven bij het maken van (ontwerp)keuzes. Sterker nog: We laten zien hoe we hen meenemen naar hun meest gepersonaliseerde school ooit!”

Het werken in een consortium bevalt de partners goed. Vanaf de start bundelen zij hun kennis en ervaring en is er ruimte voor ieders expertise. Het gebouw begint niet bij een ontwerp van de architect, maar het is een combinatie van ontwerp (van Rudy Uytengaak + Partners architecten), oplossingen voor bouwfysica, brandveiligheid en duurzaamheid (van DGMR) en de praktische maakbaarheid (van Hegeman Bouw). Zo versterken deze partijen elkaar. Dit levert energie, betrokkenheid en daardoor uiteindelijk een optimaal en kostenefficiënt ontwerp voor scholen op. Een gebouw dat in welke vorm dan ook steeds optimale prestaties levert. Dit is bijvoorbeeld te zien bij de samenwerking aan bouwfysica en installaties. Door meteen in het begin goede bouwfysische keuzes te maken, zijn minder uitgebreide installaties nodig. Dit geeft de installateur tijd en ruimte in het project om innovaties en personalisaties specifiek voor schoolbesturen en gebruikers te ontwikkelen.

LEREN VAN HET CONCEPT

Bas geeft aan: “Het mooie van deze constructie is dat de verbeteringslag blijft doorgaan. Los van precieze vorm en inhoud zie je welke technieken zich bewijzen en welke we verder moeten ontwikkelen. Wij maken nu bijvoorbeeld berekeningen op het gebied van daglicht en toetsen deze in een echt schoolontwerp. Deze ervaringen nemen wij mee in de verbetering van het concept. Alles wat wij leren nemen wij mee naar het volgende schoolgebouw. Daar ga je dan uit van bewezen technieken en dat maakt het proces sneller, beter en goedkoper. Op termijn zien wij ook mogelijkheden dit concept breder in te zetten voor bijvoorbeeld kantoor- en woongebouwen.”

Geïnteresseerde schoolbesturen en gemeenten binnen de metropoolregio Amsterdam kunnen nog toetreden tot de raamovereenkomst. Maar ook gemeenten en schoolbesturen daarbuiten kunnen gebruik maken van dit aanbod voor duurzame en flexibele schoolgebouwen.

Amsterdam stelt gestandaardiseerde concept-aanbestedingsdocumenten beschikbaar voor andere overheden om zelfstandig (Europese) aanbestedingen uit te voeren. 📄

▶ Kijk voor meer informatie op www.dgmr.nl.

IKC De Kreek
Architect rudy uytengaak
+ partners architecten
Fotograaf Pieter Kers